

Pályázatok

A NYIRACSAI AUT. ORTH. IZR. HITKÖZSÉG pályázatot hirdet egy kántor-metszői állásra, mely állás azonnal betöltendő. Pályázótól megkívánlatik, hogy magyar állampolgár, 30 éven aluli, kiscsaládu legyen; 3 elismert orth. rabbittól *kabóló*-val s jó *baal tefilo*-gyakorlattal bírjon. Utiköltséget csak a megválasztottnak térítünk meg. *Ajánlatok a hitközség elnökségéhez címzendők.*

TOKAJI BOR

שמרענג ארמה כשר של מסה
טוב ומטיב
nehéz édes, 3 liter, demonnal együtt
P 5.70

Megrendelhető:
Schwarz Leó szőlőbirtokosnál Tokaj.

Nyiltér*)

A Popper L. metsző ügyében mult héten megjelent nyilatkozatomhoz hozzáfűzöm, hogy egyes kérdéseket egy *ד"ר* által óhajtanám tisztázni. Kecskefém. *Goldberger Henrik.*

*) E rovatban közöltekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Apróhirdetések

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér.

NÉMET kisasszony 4 éves fiúhoz felvétetik. Singer, Lipót-körut 4.

HUSZONKÉT esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. Telefon. Cégneküli levelezés.

KIZÁRÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít, Meisels héber könyvkereskedés és táliszszövedő, Rombach uca 8. A Rombach templommal szemben. — Bármily könyv megvásárlásáért, levelezőlap hívásra, házhoz megyek.

Ha purimkor jó kindlit és barcheszt akar enni,

akkor Engländer orth. kóser sütődébe kell menni. — Aggteleki-u. 16. Telefon: J. 394-26.
Sóletelhelyezés orth. felügyelet mellett.

Pollák Sarolta kozmetikus „MIRACLE” hajeltávolítószere (arcról, karról) minden eddigit felülmul! Többszörösen kitüntette! Rógtóni hatás!

Vidéki szétküldés utasítással. Díjtalan felvilágosítás. (Prospektus)
Budapest, VI., Andrassy-ut 38. szám. Párisi Áruházal szemben.

LÖWINGER SAMUEL házasságközvetítő, Kaba. Minden információt kibír. Megbízásokat elfogad.

JÓ BARÁTNŐNK részére, ki önhibáján kívül elvált asszony, 40 év körüli *bentajret* keresünk, ki iroda vezetésére megfelelő képzettséggel bír, s ilyen pozícióban elhelyeznénk. Hozománya és 3 szobás lakása van. „Idealizmus” jelígeire válaszpórtóval a kiadóba.

HUSZEZER pengővel férjhezadnám rokonomat harmincöt év körüli uriemberhez. Leveleket „Vallásos” jelígeire *Blockner*-hez, Bpest, Városház-utca 10.

TALMUDISTAK! 21 éves csinos orth. izr. intelligens urilány, üzletben jártas, házias, férjhez menne intelligens, jól tanuló bócherhoz. 10.000 P hozománya van. „Közeli eljegyzés” jelígeire csak teljescímű leveleket kérek a kiadóba.

28 ÉVES intelligens, jó megjelenésű, kitanult kereskedő benősülne. Leveleket „Orthodox 28” jelígeire a kiadóba. (Közvetítőknak nem válaszolok.)

ORTH. ZSIDÓ házban házvezetőnői, szakácsnői, vagy dada-állást vállal fiatal özvegyasszony kis babával. „Perfekt” jelíge.

SZÉP PAPIRHÉJU diót á 88 fill., aprószemű fehér babot (zwerghohnen) á 36 fillér, nagyszemű tiszta lencsét 58 fill., szép mandulát 70 filléres árban szállít utánvétellel: *Mandl Márton, Gyöngyös.*

SZOMBATTARTÓ tanulóányokat varráshoz felveszek. *Schwarz Ernő, Debrecen, Garay-u. 6.*

ORTHODOX házba minden szakkácsnót felveszek. *Schwarz Ernő, Debrecen, Garay-u. 6.*

KÜLÖNBEJÁRATU kis szoba, orth. kóser ellátással is, kiadó. Ugyanott olcsó ebédkoszt kapható. *Stern, Sziv-u. 8.*

UTAZÓK FIGYELMÉBE! Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy *Miskolcon* orth. kóser étkezdémet megnyitottam. Megbízható, szolid árak, pontos kiszolgálás. — Özv. Szabó Abrahámné, Miskolc, Zsolczi-kapu 14.

VALLÁSOS, jómegjelenésű, jóhangu, szerény igényű fiatalember keres azonnalra hitoktatói vagy egyéb állást. Benősülés lehetséges. Cim kettős lapon a kiadóban.

A Sülichon Örűch magyar fordításban!

Hosszu esztendő hiányát pótolja e mű, amelyet hirneves orth. rabbi is felülvizsgáltak és kitűnőnek találtak. Ennél hasznosabb és magasabb könyvet nem adhatunk feleségeink, fiaink és leányaink kezébe. Hasznos tankönyvül is szolgál mind a zsidó ifjuságnak, mind pedig a felnőtteknek, mert könyvemben, a kifejező magyar fordítás mellett közlöm hasábonként pontosan az eredeti héber szöveget is. A mai igen nehéz gazdasági viszonyok miatt könyvem, a „Sülichon Örűch” fordítását egyszerre, egy kötetben, — noha munkám teljesen készen áll — ki nem adhatom, hanem a sorrendet követve, havonta egy rész fog abból megjelenni. Az első füzet már sajtó alatt van.

Hogy zsidó testvéreim között minél szélesebb körben váljék a „Sülichon Örűch” ismeretessé, hogy könyvem még a legszegényebb zsidó házba is eljuthasson, a nagy 13-as oktáv alakban, magyar és pontosított héber szöveggel megjelenő 32 lapos csinos füzetnek az ára portóval együtt csak 66 fillér; előre beküldendő, lehet bélyegekből is.

KLEIN JENŐ okl. rabbi-vallásnár Budapest, VIII., Szilágyi-u. 1/b.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája
Budapest, VII., Kertész-utca 21.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sip uca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Cirkuláris: 50.791.
Egész évre 20 pengő

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A teljes vasárnapi munkaszünet veszedelme

A budapesti fűszerüzletekben most mindenütt olvasható egy plakát, amely felhívja a vevőközönség figyelmét arra, hogy a fűszerezek két hét múlva vasárnapon zárva tartják boltjaikat, mert ezzel is tüntetni akarnak a teljes vasárnapi munkaszünet mellett. Az értekezleten, amelyen erről szó lesz, bizonyára sok szó esik majd arról, hogy a fűszeres is élni akar ember módjára, neki is joga van a teljes 36 órai munkaszünetre, ő is *meek-endezi* akar stb. stb. Mindezek a dolgok nem érintenének minket, ha nem kellene tartani attól, hogy a pihenés jogát garantáló beszédekkel kiharadjik egy hatósági rendelet, amely Budapest területén elrendeli az élelmiszer kereskedelem terén is a teljes vasárnapi munkaszünetet, ami pedig a szombattartó fűszerkereskedők megélhetése elé új akadályokat gördít. Mert ha nehéz a fűszerezés sora a mai időben, amikor a bizonytalanság, a keresetnélküliség, az általános depresszió vérvesztése folytán legyengült fogyasztó-rétegtől beszédett filléres tételekből kell házbért, boltbért, háztartást, adókat kiharadni, úgy kétszeresen nehéz a szombattartó kereskedőnek, aki a legfontosabb, élénkebb forgalmat leginkább lehetővé tevő időben, a hét végén teljes 25 órán át ki van kapcsolva az üzleti életből. S most meg akarjuk akadályozni azt is, hogy vasárnap reggel két órán át igyekezzék valamelyes forgalommal kárpótolni magát?

Ez nem volna célszerű, sem pedig igazságos, sőt egyenesen igazságtalan volna. Bármilyen népszerű dolog, mégsem lehet csak úgy általánosságban kikiáltani: „általános vasárnapi munkaszünetet akarunk”, nem lehet csak úgy generaliter állítványt mondani, az alanyra is kell tekintettel lenni — így tanultuk az elemi iskolában — mert ennek az

elemi igazságnak mellőzése elemi csapást jelenthet az orthodox fűszeres adóalanyokra.

Megint arról van szó tehát, hogy egynéhány orthodox kis-exisztencia léte megrendüljön. Az illetékes köröknek mindent meg kell tenniük ez ellen! *Nekiünk nincs szükségünk kitanításra arra, mi a szociális igazság* — a Tóra már belénk nevelte évezredek óta. *Az orthodox fűszeresnek nincs szüksége arra, hogy valaki küzdjön az ő kultúremberi mivoltáért. Aki saboszt tart, imádkozik, zsol-tárokat mond, esetleg Tórát tanul, az huszonöt órára oly magas régióba emelkedik ki a köznapiasságból, hogy annak nincs szüksége arra, hogy a vasárnapi két munkaóra megszakításával akarják szellemi s lelki nivóját emelni.* A teljes vasárnapi munkaszünet az orthodox fűszerest legfeljebb tönkretesz. Kell-e a gazdasági elesettek számát szaporítani?

A pesti választás után

A vasárnap lefolyt választás, amelyen a pesti izr. hitközség képviselő-testületének tagjait szemelték ki, megérdemli figyelmünket, részben azért, mert *Európa egyik legnagyobb hitközségéről van szó*, részben azért, mert bevilágít a mai magyar-zsidóság egy rétegének lelkületébe. A hitközségnek van vagy 20.000 bekebelezett tagja, akik közül 25% leszavazott, ami a közömbösség s az érdeklődés határmegyéjén állónak tünteti fel a pesti neológ zsidóságot. A választás a régi vezetőséget állítja újra az ügyek élére s ez előre is látható volt, s így annál dicséretreméltóbb az előjárás, ama törekvése, hogy az indolencia megszüntetésére minden eszközt megragadott, állandóan üléseztek, a hitközségi tagokat állandóan összehívták, lelkesítő beszédek tartottak és mindez a közösségi érzés felébresztésére.

Amit külön ki kell emelni: a *felekezeti sajtó támogatását igyekeztek megnyerni*, szakítottak az előbbi évek abuzusával, amelynek értelmében a hitközség csak egy neológ hetilapot ismert, — mert a mostani választásnál kivétel nélkül az összes nem-orthodox orgánumokat használták fel a választók felvilágosítására s a választás népszerűsítésére.

A választások előtt egy ellenzék is szervezkedett s az idő rövidsége dacára, amely a szervezésre rendelkezésre állott, elég tekintélyes számú szavazatot tudott összehozni, mert 800-an szavaztak az ellenzéki listára. Milyen alapon tömörült az ellenzék? Ha kiáltványát elolvassuk, akkor bizonyos szomorúság fog el bennünket. A kiáltvány tartalma olyan, mintha egy gazdasági alapon álló szervezet ellen indítanának harcot. Építkezésekről, adózásról, közszállításokról, ingyen templomülésekről van benne szó, de vallásosságról, vallási kultúráról, zsidó feladatokról nem. Bár említés történik vallási dolgokról is, de ez valahogy nem is illik a kiáltvány stílusához... Az utolsónak odabiggyesztett „sérlemzés”, amely a bezárt neológ *mikvet* visszakiáltja, úgy hat, mint „az izsó, amely a falon kibujik”, ott, ahol az ember nem is várná.

Az élehang ellenzéki kiáltvány dacára a választás igazán mintaszéri méltósággal folyt le, ami a mai viszonyok mellett, amikor sok községben az elvi harc botrányos verekedéssé szokott fajulni, külön kiemelendő. Az ellenzéki kiáltvány tartalma pedig azt mutatja, hogy a hitközség egy nagy rétegének értékes elemei még az ellenzéki érdekes elemek még az ellenzéki érdeklődést s azért nincs oly imponáló harc, mint amilyen például Berlinben, Bécsben, Varsóban szokott lenni. De a pesti hitközségi választás tanulságai: a sajtó bevonása, a széles rétegek megnyerésére való törekvés, a szemben álló felek méltó viselkedése — *szóljanak az orthodoxiának is.*

Fogjunk össze a szombat érdekében!

Az országos *sojmré sabosz* mozgalom az elmúlt ésszel intenzíven indult meg. Ennek egyik fázisa volt a miskolci nagygyűlés, melyen úgy Miskolc város zsidósága, mint a környékbeli hitrokonok impozáns számban voltak képviselve.

E mozgalommal egyidejűleg, mintegy ellensúlyozásul, erősebb tempóban indult meg a teljes *vasárnapi munkaszünet törvénybe iktatása iránti propaganda*, mely mind erősebb iramban haladva, odáig fejlődött, hogy egyes városokban már életbe is lépett a teljes vasárnapi munkaszünet. Ahol pedig ez még — a helyi hatóságoknak a szombattartó kereskedőkkel szemben tanúsított méltányosságuk és jóakaratauk folytán — nem történt meg, ott is Damokles kardjaként lebeg a szombattartó kereskedők feje fölött az a veszély, hogy a mozgalomból országos törvény válik, amit az összes helyi hatóságoknak respektálni kell és *nolens-volens* el kell rendelniök a teljes vasárnapi munkaszünetet.

Hogy ez mit jelentene a szombattartó kereskedőkre, hogy mily katasztrófális csapás volna ez az egész orthodoxiára s a zsidóság legsarkalatosabb törvényére, a szent sabosra; azt egy igazi orth. zsidó előtt nem kell bővebben részletezni. Az orth. zsidóság zömének a megélhetését venné el. Különösen *kétségbeesítő lenne a szombattartó kereskedő helyzete a gyártelepeken és munkásnegyedekben, ahol a bevőközönség a vasárnapi néhány óra alatt esz-közli bevásárlásait, teljesíti tartozásainak kifizetését, ami által a vasárnapi 2—3 üzleti óra értékben quasi felülmulja az egész hetet.*

Mindezeket megszívelve, össze kell fogni a hazai zsidóságnak, vallásunk e fontos pillérének, a sabosznak megmentésére.

Huza-vonának most nincs helye, mert akkor, amidőn veszély fenyegeti a szombat megtartásának lehetőségét, amidőn a hazai zsidóságnak nagy és vallási szempontból tekintve a legértékesebb része ki van téve annak, hogy ha a szombatját megtartja, az amugy is nehéz kis egzisztenciája megroppan; akkor minden követ meg kell mozgatni, hogy ez a „gezéző” elháríttassék a vallásos zsidóságról; akkor minden sulyt latba

kell vetni, hogy a teljes vasárnapi munkaszünetért megindult mozgalom, amely már a legbefolyásosabb helyekről kap erőt és támogatást, törvénynevé ne váljék.

Fölvetődik immár a kérdés: „*mi jélech lefonénü*”, ki vezessen bennünket e fontos akciónál? A kérdésre a felelet is megvan: *hivatalos s hivatott vezetőink!* Kapacitásaink előtt, — kik nemcsak a zsidó közéletben vannak a legelőkelőbb pozíciókban, hanem díszes és kimagasló közjogi méltóságoknak is birtokosai — megnyílnak a legmagasabb fórumoknak és miniszteri szobáknak az ajtajai. Ők vannak hivatva arra, hogy sürgősen eljárjanak ez ügyben addig, amíg lehet, amíg a mozgalomból törvény nem lesz.

Az erre vonatkozó propaganda sokkal komolyabb és sokkal fontosabb kérdése a zsidóságnak, mintsem hogy vezetőink ezt lényegtelennek s kicsinyesnek tartásuk ahhoz, hogy minden erejükkel és tekintélyükkel közbelépjenek a veszély elhárítására; továbbá sokkal sürgősebb az ügy, mint hogy bármilyen kis halasztást is szenvedhetne, és sietni kell a cselekvéssel addig, amíg nem késő.

Ha ez ügy érdekében meg fogunk tenni mindent, ami emberileg lehetséges, úgy a péntek estéli ajtatoskodásunkban, amidőn a „*vesomrü*” imát elrecitáljuk, azzal a kellemes tudattal s megnyugvással mondhatjuk majd azt el, hogy

ארמיה' כשר של פסח
uradalmi FAJBORAINK

megérkeztek. Ezen alkalomból bárki, hármikor meggyőződhet *ingyenes borkóstolással*, boraim legkiválóbb minőségéről, zamatarjáról, melyek árban is versenyen kívül állanak.

BORÁRAK literje:

Zamatos asztali fehér	P 1.—
Rizling	P 1.—
14% édes furmint	P 1.20
Burgundi vörös	P 1.40
Nehéz tokaji hegyalja	P 1.60
Szilvórium, 54%	P 4.50
Borpárlat	P 3.50

Lakodalmakat külön teremben olesón vállalom. Menü rendszer P 2.20 kívánatra házhoz szállítjuk. Széderre előfizetést elfogadok.

HOFMAN ÉTTEREM
Révay-utca 4/b.
(Vilmos császár-ut sarok.)
Telefon: Aut. 238—42.

„*láaszajszesz hasabosz*” cselekedtünk és tevékenykedtünk a saboszért. Mert „*laj hamidros hoikor élo hamáaszé*”. Nem elég az elmondás és elmélkedés, hanem a tett és a cselekedet a fontos.

Tannenbaum Gyula
(Miskolc).

של מסה נעשרורי
Üveg-, porcellán- és zománccé-nyek nagy választékban rendkívül olcsón kaphatók
MORGENSTERN JAKAB
Viktória edényárúházában
VII., Klauzál-u. 24.
שבט ויו ט נעשמערת
Selejtes zomlanc porcellán-edény anyag kapható.

A prófétaí békeszózat a londoni muzeumban

London, III. 10. A zsidó békeszózat nagyszabású előadó estét rendezett tegnap Londonban. Az előadó estélyen dr. J. H. Hertz, a londoni vezető főrabbi elnökölt. Beszédének során kitért a naptárreform kérdésére is és megállapította, hogy az új reformjavaslat, amely oly súlyosan érinti a szombatot, az amerikai pénzpiacról indul ki, ahol nem gondolnak egyébre, mint arra, hogy az új naptárreform-tervezet meg fogja könnyíteni az üzleti könyvelést és az üzleti elszámolás műveletét. Vannak azonban magasabb és értéktelesebb szempontok, mint a könyvelés és elszámolás — fejezte be hatóságos beszédét a londoni főrabbi. Általános érdeklődés közepette Sir Herbert Samuel emelkedett szólásra. A volt palesztinai főkörmányzó felhívással fordult a zsidó néphez, hogy erőteljesen vegyen részt a békemozgalomban. Majd egyik palesztinai élményét mondotta el. Palesztina főkörmányzója volt, amikor egy kolonista házában egy kis sarlót nyújtottak át neki, amelyet egy német bajonethől kovácsoltak át. A bajonethől kovácsolt sarlót a londoni háborús múzeumnak adományozta. — Ha önök ellátogatnak a londoni múzeumba — mondotta befejezésül, a hadiszerszámok óriási tömegében egy kis keret alatt meg fogják találni ezt a sarlót, amely alatt három nyelven fogják olvashatni önök az örökkévaló ígértet: „*Vechitszü charvajszéhem leitim vachanisajszéhem lemazmérairesz* — kardjaikat ekévé, fegyvereiket sarlóvá fogják átkovácsolni...”

Palesztina körül

A *Zsidó Ujság* mult számában ily cím alatt a frankfurti „*Israelit*” egy cikkét kivonatolja, amelyben nagyon helyesen van kidomborítva, hogy *Tel-Aviv* egy teljesen zsidó város, ahol az összes zsidó ünnepeket és minhogokat szigoruan betartják. De a cikkirő a végén azt állítja, hogy szombaton a bezárt boltajtók mögött borotválkoznak és a szabók nem ügyelnek a *saátnéz* tilalmára.

Nem hagyhatom szó nélkül ezt a beállítást, mivel nemrég jöttem vissza Palesztinából és már ismételtelen szerencsém volt látni a Szentföldet. Erkölcsei kötelességem tehát beszámolni a zsidó vallásosság terén tett tapasztalataimról *Erecz Jiszroélben*. Bejártam az egész Szentföldet és csak azt mondhatom, hogy *csupa jót és szépet* tapasztaltam ott.

Hangsúlyozom, hogy nem vagyok sem cionista, sem mizrahista. A Szentföldön élnek a legnagyobb *czadikim* s a legnagyobb *talmidé chachomim*. A legkiválóbbak az egész világból telepednek le oda. Így van ez már 700 év óta, amióta a *Ramban* megalapította a „*jisüvot*” a Szentföldön. Megvalósul a régi mondás: „Ha valaki fölmegey oda, kétszer annyit ér, mint közülnk bárki (*chad minajhü deszolék lehószom kitré minon*)”. Merem állítani, hogy sehol annyi Tórárt nem tanulnak, mint Jeruzsálemben. A magyar „*jisüv*” e tekintetben oly magas nivón áll, hogy a külföldi zsidók nem is alkothatnak maguknak erről fogalmat... És milyen rettenetes szegénységben élnek ott a mi testvéreink! Bizony, mi magyar orthodox zsidók, súlyosan vétkezünk, hogy nem támogatjuk eléggé testvéreinket, megszegvén a Tóra tilalmát: „Ne állj vesztég felebarátod vérénel.” (*Laj száamajd al dam réáchó*).

Ami *Tel-Avivot* illeti, az is szent város. Vannak jesivái, beszélmidrosai, ahol éjjel-nappal Tórárt tanulnak. Biztos, hogy ez a sok *czadik* nem jár *saátnéz*-ruhában. Hogy szombaton a bezárt boltajtók mögött borotválkoznak-e, azt nem tudom, nem is kutatom egy olyan városban, ahol annyi szepet és jót láthattam; annyit tudok, hogy hétköznap láttam borbély üzleteket, ahol porral borotválkoznak.

Ha a cikkirő látott is valami

bűnös dolgot, akkor „a vétkeket takarja be a szeretet” (*al kol pe-soim techasze ahavo*), amelyet minden zsidó érez a Szentföld iránt és ama testvérek iránt, akik a legnagyobb önfeláldozás árán felépítettek egy ilyen gyönyörű várost. Különben a tapasztalat azt bizonyítja, hogy: „*Erecz Jiszroél* levegője bölcsesé tesz”. (*aviro deerecz jiszroél machkim*) mert az oda bevándorló vallásilag léha elemek időnk multán vallásosabbak lesznek és megjavulnak.

„Jeruzsálem vétkeinek” felfedezése helyett csináljunk inkább propagandát annak, hogy *támogassuk ottani szentéletü testvéreinket*, amíg a Mindenható megkönyörül szent országán, népén, szentélyén és összegyűjt bennünket az új *bészhamikdosba*.

Krausz Salamon
(Bonyhád).

A kolozsvári események

— Saját tudósítónktól —

Glasner Akiba főrabbi ügyében a kedélyek egyre izgatottak. Egyre jobban kiderül, hogy a főrabbit denunciólták és egy rendőri titkár törbeccsalta. Dr. Fischer József országgyűlési képviselő memorandumban fordult a belügyminiszterhez és bevádolta a rendőrségi tisztviselőt, dr. Clontát. A memorandum hangsúlyozza, hogy Clonta, illetőleg a rendőrség a minisztérium rendeletét nem hajtotta végre és ezáltal milliók károkat okoztak a hitközségnek, mely emiatt a legnagyobb nehézségekkel küzd és nem tudja intézményeit fenntartani; továbbá hogy a hitközség a multban is fedezte mindazokat a költségeket, amelyek a rendeletek végrehajtásával jártak.

של פסח
HUSVÉTI ÁRUT

ez évben ismét készit az ismert kitünő minőségben, szigoruan rituális előírás szerint

Schreiber Simon,
az egri főtiszt. főrabbi ur felügyelete alatt a

FRANCK HENRIK FIAI R. T.
Iroda: Budapest, I, Budafoki-út 64. szám.
Levélcim: Budapest 113. Postafiók 5. • • • Telefon: L. 10-45 és 12-19.

SZOMBATHELYEN legizletesebben és legolcsóbban étkezheflk
EINHORN SIMON
orth. kóser vendéglőjében. Bélsikátor 3.
Előzékeny és pontos kiszolgálás.
Lakodalmat jutányosan vállal.

A hitközség március elsején nagygyűlést tartott, amelyen élénk színekkel ecsetelték a hitközség anyagi nehézségeit s rendkívül elkeseredetten tárgyalták Glasner főrabbi ellen indított törbeccsalási machinációt. Az elfogadott határozati javaslat azt mondja többek között:

A nagygyűlés kifejezi szeretetteljes ragaszkodását és nagybecsülését főpásztor, Glasner Akiba főrabbi iránt a megpróbáltatások és szenvedések e napjaiban és töretlen hittel hirdeti, hogy a biróság elégtételt fog adni neki, a gonoszul előkészített törbeccsalásért. Súlyosan elítéli továbbá a központi iroda vezetőségét, hogy sem nem tud, sem nem akar semmit sem cselekedni a belső vizsályok békés elintézése végett.

A kolozsvári Chevra Kadisa február 22-i közgyűlésén a tiltakozás jeléül a napirendet nem tárgyalták le, hanem a gyűlés befejezése után néma tüntetést rendeztek az izgalmaktól ágynak dőlt főrabbi ablaka előtt. A közgyűlés csendben és méltóságteljesen felvonult Glasner főrabbi lakása elé.

A nagyváradi hitközség közgyűlésén felszólt Fuchs Salamon és a legnagyobb megütközéssel felháborodással említette meg a kolozsvári botrányos eseményeket az ottani főrabbi letartóztatásával kapcsolatban. Indítványára a hitközség megleghangu átiratot intézett a kolozsvári hitközséghez, melyben együttérzését fejezte ki a megpróbáltatás napjaiban.

A politikai klerikalizmus Rómában

Római jelentések szerint az olasz tudományos akadémiának egyik, a város új szabályozásával foglalkozó osztálya, azt ajánlja a miniszterelnöknek, hogy a Tiberis partján levő zsidó templom óriási alumínium kupolája lebontassék. Ez az indítvány, amelyet esztétikai okokkal akarnak alátámasztani, rendkívül nagy elkéskedést keltett a zsidóság körében. Azt hiszik ugyanis, hogy a háttérben az a konkordátum áll, amelyet Mussolini a Vatikánnal kötött, amelynek értelmében Róma városát külsőleg is katolikus jellegűnek kell megtartani; egyes klerikális köröknek épen ezért szemet szúrt a római nagy templom. A szóban forgó templom csak 1904-ben épült és egyike a legszebb zsinagógáknak a világon, különösen most bontakozik ki egész imponáns voltában, amikor a körülötte levő ezer éves gettót lerombolják. Furcsa még az is, hogy a templom tervét, annakidején jóváhagyta egy híres olasz építész: Piacentini, akinek a fia ajánlja a kupola lerombolását.

Ezzel kapcsolatos egy másik hír, amely arról szól, hogy az olasz zsidók Mussolini elé járultak egy közös szervezet megalkotása ügyében. Az olasz zsidók ezzel a szervezettel ugyanolyan jogokat akarnak biztosítani maguknak, amilyenek felett a többi törvényesen elismert vallások már régebben rendelkeznek. Biztosítani akarják mindenekelőtt azt az állami támogatást, amiben a többi felekezetek részesülnek és ugyanolyan reprezentációt is követelnek a különböző törvényhozó és végrehajtó testületekben. A leg-

újabb jelentések szerint Mussolini a tervezettel hazamosabban foglalkozott és az ügyben legutóbb kedvező döntést hozott.

Az idevonatkozó dekrétum a napokban jelent meg az olasz kormány hivatalos lapjában. Eszerint az összes olaszországi zsidó hitközségeket és templomegyesületeket egy átfogó nagy szervezetbe kell tömöríteni, amely szervezet élén tulsúlyban kell lenniök a világi elemeknek. A rabbik csakis szigorúan kultuszügyekben bírnak véleményezési joggal. A konkordátum ugyan a katolikus egyházat a vallási kisebbségekkel szemben jogi és politikai előnyökben részesíti, a zsidók azonban hagyományaik és fajtájuk fenntartása, továbbá vallásgyakorlatuk tekintetében teljes egyenrangúságot élveznek a katolikus egyházzal, azzal a feltétellel, hogy lemondanak új hívők toborzásáról.

Amint látjuk, a látszólagos liberalizmus mellett elég a lealázó momentum. Ugyanakkor, amikor a papság hatalmát hivatalosan emelik, a rabbikat degradálják véleményező (tehát nem is döntő) kultusz-szervnek. Ép ilyen sértő a prozeliták toborzásáról szóló részlet. Sértő, mert felesleges, hisz a zsidók sohasem fogdostak lelkeket, sőt a zsidó törvény szerint a zsidó hitre áttérni akarókat — vissza kell utasítani. De viszont igaz az is, hogy a 2000 év előtti *Josephus Flavius* tanúsága szerint az ő idejében Róma telve volt a zsidó vallás iránti tisztelettel elteit római előkelőségekkel. Talán ilyen állapotoktól fél a politikai klerikalizmus...

A lengyel szenátusból

— Egy zsidó szenátor a *szabat*-ért —

A lengyel szenátus plénuma legutóbbi ülésén foglalkozott azokkal a törvényes megszorításokkal, melyek a cári uralom idejéből maradtak meg Lengyelország törvénykezésében. A lengyel köztársaság alkotmánya ezeket a cári korlátozásokat nem szüntette meg, úgy, hogy külön törvényt kellett alkotni az új állam szellemének egyáltalában meg nem felelő korlátozások megszüntetésére.

A törvényjavaslat bemutatása alkalmával *Bogucki* szenátor referált a szenátusnak. Kifejtette, hogy a törvény voltaképpen interpretációja az alkotmánynak és elfogadása esetén szerves részét fogja képezni a lengyel köztársaság alkotmányának.

Mendelssohn zsidó szenátor mindenekelőtt a zsidóság nevében fejezi ki köszönetét a törvényjavaslatért és annak a reménynek ad kifejezést, hogy ez csak az első lépés a zsidó lakosság teljes jogegyenlőségének végrehajtása felé. Bizonyára újabb hasonló lépések fognak következni, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy a zsidókkal történt igazságtalanságok reparáltassanak. *Mendelssohn* szenátor emlékeztetett beszéde során arra, hogy a szemj szószerkéről a közelmúltban a kormánypart egyik tagja jelentette ki, hogy a kormány *intenciója a valláshű zsidó lakosság érdekében megpályoztatni a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényt*. Az új törvény módot fog adni mindazoknak, akik a szombatot megtartják, arra, hogy vasárnap nyugodtan láthassák el munkájukat. Kéri, hogy a szenátus támogassa ezt a törvényt, ha majd eléje kerül.

Egy péntek este a Choféc Chájimnál

Radiban az a szokás, hogy péntek este „*kabolasz sabosz*” és máá-rió között a jesiva növendékei a világhírű ősz rabbit üdvözlik. A kívülről álló hozzá van szokva elképzelni a szentéletű aggastyánt, amint szobájában ül csendesen, távol az élet zűr-zavaros kaosától; távol az élet zajától szövi az ő nagy lelke szent álmait népe jövőndő megváltásáról és szabadságáról; felejtve a sok szenvedést; az élet bajainak öszszebogozódott csomóját az ő fénylő és okos szeme könnyedén megoldja, mert fölemelkedik a menyői atmoszférában, ahol a zsidó remény napja sugárzik.

Erre a pillantásra epekednek a jesiva növendékei, akik egész héten át viselik a Tóra és a zsidóság szent igáját, és el vannak merülve egész héten *Abáje és Rovo* vitatkozásainak tanulmányozásába. Vágyódnak a szent életű öreg köre után, mert a társaságában a fény és melegség honol. Szemei mindegyik növendékre szeretettel tekintenek és azután édes reményt csepegtető szava hangzik. Szavai után imádkoznak, csendben imádkoznak, de telve bátorsággal, lelkesedéssel, tisztasággal és emelkedett lélekkel.

Most jött vissza a gaon a nagy vilnai rabbikonferenciáról, ahol a zsidó élet összes kérdéseit tárgyalta. Bementünk hozzá mi, növendékek, de különös érzés szállott meg minket, amikor szobájából elnyomott sóhajítás hangzott ki. Csendben léptünk be és lélekzet-elfojtva lesük a szót.

A szentéletű aggastyán, mint rendszeren, most is, lesüppedve ül székében, szomorúság tükröződik arcán, melle csendes zilálása átmetszi a csendet, amely a szobában honol, dacára annak, hogy több száz ifju bócher áll ott reszkető szívvel.

És csendesen hangzik a dánatos szó ajkairól:

— *En már nem birom elviselni a felelősséget a közösségért, nem birom...*

Tudni kell, hogy a *Choféc Chájim* együtt érez az egész zsidósággal és minden egyes egyénnel; érző lelkében visszatükröződik minden zsidó fájdalom, úgy érzi, hogy a Tóra-tanulás lejtőre jutásáért, az erkölségi élet lesüllyedéseért őt terheli a felelősség és tiszta szive vérzik, amikor a külvilág eseményeiről értesül.

Kis szünet... Utána siró hangon ismétli:

— Nem birom tovább a felelősséget, jaj nekem, mit hallottam a vilnai rabbigyűlésen, hová jutottunk? Gondolkodik, látszik, hogy küzd önmagával, a belső tusa kiütözik homlokán...

Közben jönnek a jesivavezetők, kiváló rabbitekintélyek, leülnek melléje, de a szent öreg rájuk tekintve mondja: „Ma nem fogok Tórát mondani, inkább mondják meg, hogy mit lehetne tenni a hit és a Tóra ügyének föllendítésére?...” A rabbi hallgatnak, gondolatokba elmélyedve.

Ránéz a körülötte álló ifjuságra és azt mondja élesen: „Minek jöttök

ide? Már eleget hallgattatok, éveken át, tudjátok meg, hogy nem vagyok felelős semmiért és ott fenn azt fogom mondani: „Nem tudtam semmit sem megjavítani itt lenn.” Ezért jobb nekem bezárkózni szobám négy fala közé. Ti pedig *menjete ki a zsidó uccába, tanítsátok a népet Tórára és hitre, már eleget beszéltem, eleget hallgattatok.*

Megkezdik a máárip imát. Mindnyáján megerősödünk, erőt merítettünk az aggastyán szavaiból, *küzdelenre szólított fel bennünket, küzdeni a hitért, az igazságért. Ima közben megerősödik bennünk a hit, hogy a Tóra világossága lefogja győzni az elzsidótlanodás sötétségét.*
Zelmanovskij Dávid.

TOKAJI BOR

שמרענא ארמא כשר של מסח
Nehéz, kövér aszu bor, 3 liter P 12.—
Nehéz, édes szamorodni, 3 „ P 5.60
demijonnal együtt, bérmentve.
Megrendelhető:

Schwarcz Mihály
bortermelőnél
SÁROSPATAK. (Tokajhegyalja.)

— EGY VÉRTANU LEÁNYÁÉRT.
Az 1919. évi terror-büntények egyik leghajmeresztőbb kegyetlensége Goldberger Farkas dévaványai metsző bestiális meggyilkolása. Özvegye hat gyermekével Nagyszöllőse ment, ahol nagy nyomorban él. Leánya kiházásításához az özvegy kénytelen a zsidó testvérek jószívűségéhez fordulni. Tekintettel a nyomorgó özvegyre s támaszra szoruló gyermekeire, minden támogatás nagy *miezvo*-számba megy. Adományok küldendők a következő címre: özv. *Goldberger Farkasné, Sevljus*, (C. S. R.). A *Zsidó Ujság* is vállalja a közvetítést az ügyben és nyugtázza az adományokat.

N. N. (Gyoma) e célra 5 pengőt küldött be nekünk.

Megérkeztek a tavaszi divat-különlegességek! Szövet és selyem

ujdonságok a legnagyobb választékban az ismert olcsó árak mellett.
Spitz Hermann
női divat különlegességek áruháza
BUDAPEST,
ERSZÉBET-KÖRUT 34.
(Szombaton zárva.)

Heiden Leó ÉKSZERÉSZ ÉS ÓRAS
Budapest, VII., Király ucca 21.
TELEFON: JÓZSEF 381-10

Valódi ezüst gyertyatartók, menórák, beszomim-tartók, eszrogdobozok, szédertálak, serlegek nagy választékban. Alkalmi és nászajándékok brilliáns arany és ezüst tárgyakban, dús választék!
Olcsó gyári árak!

Orthodox kóser **ש של פסח** sütemény, dessert, busserli
Weisz Mór
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: József 423-65.
Kérjük a rendeléseket idejekorán eszközölni!

Dr. Groszmann Frigyes: Spanyolország mai zsidóságáról

A világsajtóban és a zsidó lapokban rövid hír jelent meg, mely szerint a spanyol zsidók kiűzetése, vagyis 1492 óta Spanyolországban most alakult meg az első zsidó hitközség Machidó városában, ahol 30 férfiból álló gyülekezet kormányengedélyt kapott arra, hogy zsidó hitközséget alapítson és megerősítette Bauer községi elnököt a spanyol templomkörzet elnöki állásában.

A hír tényleg történeti jelentőségű. Le kell azonban szögeznünk hogy 1492 óta nem Machidó az első zsidó hitközség Spanyolországban.

1492 március 31-én Alhambra varázspalotájából bocsátották ki a „katholikus királyok” a sors-

Fenákel Jónás

orth. kóser baromfikereskedése
Budapest, Dob-utca 28.

TELEFON: 1025EF 316-73.

Zsír **של סוס** kicsinyben és nagyban, a legjutányosabb árban, vidékre is. Garantiált tiszta és prima árú.

döntő ediktumot, amely szerint négy hónapon belül Spanyolország összes zsidói elhagyni tartoznak Kasztília, Arragonia, Szicília és Szardínia határait; ama szankcióval, hogy „azon zsidó, akit ezentul az országban találunk, halállal lakol”. Vagyonukat is magukkal vihetik, de sem arany, sem ezüst pénzeket, sem egyéb kivitelről tiltott cikkeket magukkal nem vihetnek, csupán oly holmit, melynek kivitele meg van engedve (fehérnemű, ruhanemű, élelmiszer).

300.000 zsidó hagyta el Av hó 9-én Spanyolországot. És Spanyolország a lakosság huszadrészt vesztette el eme négy hónap alatt és velük együtt kivándorolt Spanyolországból a lendületes szellem, a virágzó kultúra. Pusztulni kezdtek a városok. Az uralkodók és a spanyol grandok megajánlák tetteiket. De későn. Bajazet az akkori török szultán, — kinek birodalmában sok kiűzött spanyol zsidó telepedett meg, — mondta „és ti okos királynak nevezitek Fernandót, ki szegénycette saját országát és gazdaggá bennünket.”

Dr. Ehrenpreis Márkus jelenlegi stockholmi főrabbi *Das Land zwischen Orient und Okcident* (Spanische Reise eines Juden, Weltverlag Berlin 1929) címmel igen értékes könyvet adott ki, melyben párbeszédet közöl le az időközben elhunyt spanyol miniszterelnökkel, *Primo de Rivera* diktátorral történt értekezéséről. Többek között ezt írja: „feleltem *Angel Pulibó* szenátor fáradozását, kinek programja Spanyolországba visszahívítani a világ különböző táján szétszórta spanyolul beszélő szefárd zsidókat. A diktátor érdeklődéssel kérdezősködött a Keleten élő szefárd zsidók sorsa iránt. Majd kifejtette, hogy ne hanyorgassák a zsidók a multat és annak történetét, ha-

Orth. מצות!

Bármily mennyiségben, olcsó árak, előnyös feltételek mellett, a legkényesebb, legszigorubb vallási és minden igénynek megfelelő husvét pászka kapható

Grünstein Jenő

villanyerőre berendezett pászka gyáránál
Szerencs.

Tegyen egy 5 kg. postacsomag próbarendelést.

Tárca

„Ne törj a magasba”

Rabbi Naftali Kohen 1649-ben született Lengyelországban. Dédunokája volt a csodatevő prágai „hoher Rabbi Löw”-nek.

A kiváló tudósnek rövidesen olyan hirneve kelt egész Lengyelországban, hogy a legnagyobb községek is versenyeztek érte és már fiatal korában a legnagyobb megbecsülés hangján mint *Naftali Hagodajlt* emlegették.

Volt azonban rabbi Naftali életében valami titokzatos zárkózottság, amelynek nyitjához még legjobban, legbensőbb hívei sem férhettek hozzá. Rabbi Naftali gyermeksége belesett Lengyelország legvilhárosabb korszakába, amikor a szerencsétlen országot egyaránt fenyegették az oroszok, a tatárok, a svédok, a brandenburgi választó, nem szólván II. Rákóczi Györgyről, Erdély fejedelméről, aki szintén áhítozott a meghasonlott és szerencsétlen ország koronájára. Az erdélyi fejedelem meg-

gondolatlan és tragikus következményekkel járó vállalkozása sodorta veszedelmebe a gyermek Naftalit is. A krimiai tatárok a szultán parancsára fölkerekedtek, hogy a lázadó erdélyi fejedelmet megfenyítsék, sergét törbecsálták, egy részét levágták, a többi rabságba hurcolták el. Így került tatár fogságba a gyermek is, aki Krim félszigetén izlelte meg gyermekségében a szenvedések poharát, a durva szót, a kegyetlen ütleget, a kínzást, a sanyargatást. Naftali azonban, aki a szülői házban is csak a büszke és kemény zsidóságot érezte maga körül, nem tört meg. Kenyéren éldegélt hosszú, hosszú ideig, amíg végre váltságdíjat fizettek érte és kiszabadult. Ekkor tette föl magában, hogy gyermek-kora keserű óráiért, ha a jó Isten hozzájárul, kárpótlást fog keresni. Fokozott hévvel szentelte magát a Tóranak és egész fiatalon került Osztróba, ahol megházasodott és csakhamar dús, gazdag, pompás házat vitt, úgy hogy a szegény osztrógiak nem tudták előteremteni számára mindazt, amit rabbi Naftali megkívánt. Nyugtalan természete

Posen felé vitte, ahol rajongó szenvedéllyel vetette rá magát a kabbalára.

Sokszor napokon át bezárkózott dolgozószobájába, majd gondolatokba merülve, órákhozat járt-kelt egyedül, magányos erdőkben. Ha azután megint megjelent otthonában, újra nagyuri életét folytatott, valóságos fejedelmi fényűzéssel vette magát körül, de azért szívében jó, egyszerű ember maradt, a szegényeknek áldozatkész jótévője. Azt mondják, hogy valami csodálatos, titokzatos erő lakozott a szemében és megbűvölő pillantásának senki sem tudott ellentállani. Egyszer nyolcfogatu kocsiiban, ezüst szerszamos paripákon indult utra. Megtudta ezt egy lengyel nemes, akit méretlenül felbosszantott rabbi Naftali fényűzése és ezért jó előre fölbiztatta parasztjait, hogy kaszákkal állják el az utat, ha rabbi Naftali arrafelé hajt díszes hintójában.

A rabbi hallott ugyan a készülődésekről, de nem törődött velük. Nyugodtan fogatott be, maga mellé vette kíséreit, a kocsi meglegyintette ostorával a nyolc dobogó lábú

Csodaszép parókák

Tartós ondulálás (Dauerwellen)

és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly

hölgyfodrász

Budapest

VI. Andrassy-ut 19

Telefon Aut. 199-10

nem egyengessük a szebb jövőt; „a mi államainkban mindenki részére biztosítjuk a teljes vallásszabadságot.” És dr. Ehrenpreis hozzáfűzi: „de Izabella árnyéka lebeg közöttünk...”

A mai Spanyolországban 10.000 zsidó él. Ebből Madridban cca 6000, a többi a nagyobb városokban szétszórva. Legnagyobb része kereskedő, bankár és kézműves. A madridi városi tanács a közelmultban egy telket szavazott meg zsidó temető céljaira. (A maran-

nosok még ma is bizonyos tekintetben különálló életet élnek).

Portugáliában ugyancsak cca 10.000 zsidó lakik. Lissabonban, a portugál fővárosban 3 év előtt jelent meg egy zsidó almanach, mely szerint cca 5000 zsidó lakik Lissabonban. 1913-ban alapította *Abrahám d'Bella* az első zsinagógát a történelmi zsidóüldözés óta. A lissaboni zsidó lakosság külön zsidó iskolát tart fenn, és értékes héber könyvtára van.

1919-ben alakult meg Spanyolországban az *Assosiation Hispany Hebraea*, amelynek célja „a spanyolok és zsidók társadalmi együttélését fokozni, és a zsidók tekintélyét a spanyol közéletben emelni.” Eme társaságnak elnöke *Gran Consejo*, az ismert zsidóbarát szenátor és dr. *Angel Pulidó* író, akik már évek óta erős agitációt fejtenek ki a zsidóknak Spanyolországban való letelepedése érdekében. Utóbbinak híres munkája *„Espanoles gin Patria o la rza separdí* (hazátlan spanyolok, vagy a szefárd törzs). Ama akció, hogy nagyobb számú zsidóság telepedjen le Spanyolországba, nem tud nagyobb eredményeket felmutatni. Madridban él egy hírnemes zsidó tudós, dr. *Yahouda*, aki

A közeledő peszách ünnepekre

idejekorán gondoskodjon
ארטה. כשר של פסח
szappanokról.

Gyártják a budapesti orthodox rabbinátus felügyelete alatt az

ALBUS szappangyárak

Schützer Jakab és Fia

cég

IV. Kossuth Lajos-utca 13.

az ottani egyetemen tanszéket kapott, és a zsidó tudományokról ad elő.

1924-ben átiratot kapott a jeruzsálemi rabbinátus Lissabonból, melyben értesítik, hogy igen sok marannos lakik Portugáliában. Legnagyobb részük falvakban él, földművesek, kevés köztük a kereskedő, annál több a tudós, orvos és az ügyvéd. Eme átiratban felkéri a rabbinátust, hogy a marannosok ügyét tegye magáévá, és azokat, akik vissza akarnak térni atyáik hitéhez, egyengesse szent törekvésükben.

csikót s a hintót hamarosan elnyelte az országot pora.

Egyszerre a kocsi ijedten rántotta meg a gyeplőket és rémülten szólt hátra gazdájához.

— Nézd, uram, — szólt hozzá reszkető hangon — ott, messze, az országot két szélén kaszás parasztok állanak... Jó lenne visszafordulni...

A rabbi nyugodtan felelt:

— Ne törődj velük! Én vagyok a gazdád, én parancsolok. Vágj bele a lovakba és hajts nekik!

A kocsi szótlánul engedelmessé vált. A tajtékozva rohanó paripák mind közelebb értek a parasztokhoz, akik fenyegetve emelték föl villogó kaszáikat. Már hallatszott a fölzgatótt nép dühös morajlása, de rabbi Naftali csak nézett mereven maga elé. Amikor a kocsi már majdnem odaért a háborgó tömeghez, rabbi Naftali fölegyenesedett és szúró pillantásával végigmérete a fenyegető parasztokat. Mintha tekintete egyszerre száz és száz ember szemébe fúródott volna, egyszerre kihullottak a kaszák a dühösen hadonászó kezekből és a parasztok sóbálványára meredve, némán álltak az út szélén,

amíg Naftali kocsija végigviharzott köztük...

Egyre magasabbra szárnyalt rabbi Naftali hire, tekintélye, szerencséje és gazdagsága, már azt hitte, hogy kifürkészheti a végtelenség titkait, a teremtés csodáját is, amikor egyszer különös álomlátása volt. Azt álmodta, hogy megjelent előtte úkapja, rabbi Löw, a prágai *golem* megteremtője, aki halk szóval intette:

— Ne törj a magasba!... Én életet tudtam lehelni az agyagbálványba, de csak azért, mert testvéreim el voltak nyomva, üldözte őket az erőszak és a hatalom és az Ur segítségével akartam megvédeni őket... Te elérhetetlen célokra törsz és büszke nyakadat meg fogod hajtani, ha egyszer rádnehezedik a sors keze...

És a megdöbbenő álom be is teljesedett.

Rabbi Naftali Frankfurtba került, ahol 1711-ben, akkor, amikor csak nem is sejtette, reászakadt a gyilkos végzet. Rettenetes tűz ütött ki házában és a pusztító lángok az egész zsidónegyedet fölemésztették. Rabbi

Naftalit elfogták, mint gyújtogatót, börtönbe zárták és csak barátai felöltségére bocsátották szabadon.

Vagyonától megfosztva, szegényen, nyomorban indult el bizonytalan utjára. Erejében megtörve és egykori fényes jólétének csak elfakult emlékeivel kereste meg egyszer a boldogság utját, de Posenben, ahol azt hitte, hogy tárt karokkal fogadják majd egykori hívei, senki sem akart tudni róla, amíg végül minden reményiségében megsalatkozva indult el oda, ahol azt hitte, hogy megtalálja végső pihenőjét: a Szentföldre.

Am meg volt írva a sors könyvében, hogy az egykor oly dús, hatalmas bölcs caddiknak még ez a kívánsága se teljesüljön. Meg kellett bűnhődnie nagyratöltő terveiért és nem hajthatta le örök nyugovóra fúradt testét az ősök megszentelt földjén. Nagy ügyel-bajjal vergődött el Konstantinápolyba, ahol 1719-ben halt meg, ugyanazon a napon, amelyen nyolc évvel azelőtt Frankfurtban a tűzvész elpusztította gyönyörű palotáját...

Fischhof Ferenc (Prága).

Purimi mulatságok

Budapesten a Tiferesz Bachurim purim mindkét estjén nagyszámu, előkelő közönség előtt előadott purimspielje kitünő sikert aratott. A kiváló rendezés — melynek során szigoruan ügyeltek, hogy férfiak és nők külön-külön nyerjenek elhelyezést — Kollmann Manó, Kövesi Béla és Raab Márton érdeme.

Nyiregyházán, a jesivákba készülő ifjak segélyalapjára a Tiferesz Bachurim két estén nagyszerűen sikerült purimi műsort adott elő, melynek céljaira Friedmann Miksa, a Royal szálloda tulajdonosa a szálló disztermét díjmentesen rendelkezésre bocsátotta. A műsor két igen vidám darabból állott, melyekben különösen kitűntek: Amsel Miklós, Németi László, Herbst Ferenc; Grossmann Jenő, Strohhalt Vilmos, Amsel Simon, Hönig Zoltán, Németi Tibor, Weinberger Ferenc, Weisz Miksa, Eisdorfer Imre. A rendezést kitűnően végezték: Kohn Ernő, Bluck Emil, Németi Gyula, Katz Ernő, Klein J., Rosenberg E., Freund Sándor, Gelb N., Eisdorfer Jenő, Hermann N., Wohl J.

Tarcalon a „T. B.” purimi műsorának rendezését Glück Henrik gondnok végezte. Altmann Lipót és József, Fränkel Géza és Sándor, Klein Miksa és Schön Ignác kitűnően szerepeltek. A purimspiel jóvedelmét czedokóra fordították.

Szerencsen a Tiferesz Bachurim ugyancsak jótékony célú, fényesen sikerült purimspielt rendezett. Berger Béla, Engel Ernő, Altman Menyhért, Friedmann Lajos, Goldstein Miklós, Goldberger Béla, Pflanzbaum Ernő, Schönfeld Sándor, Segelbaum Ernő, Schwarcz Ernő, Stein Zoltán és Kaisler Mayer kiváló nyújtottak. A rendezés Farkas Viktor elnök és Roth Sándor érdeme.

Télen az ifjuság kacagató műsort adott elő, a hitközség templomrestaurálási alapjára. Szerepeltek többek között: Deutsch Jenő, Sauer Béla, Fleischer Dezső, Schnürmacher Herman és Ignác, Schwarcz Sándor és Lajos, Gewürz Jenő, Krausz László, Frieber Lajos, Blau Károly.

Vaján a „T. B.” a „Csodarabbit” adta elő nagy sikerrel. Szereplők: Lichtmann Armin, SchwarczSámuel, Ferenc és Sándor, Rosenfeld Ernő és Abrahám, Ingber Lajos, Pável Miklós, Rosenfeld József, Kain Ernő. A jótékony célú előadást ifj. Kain Armin rendezte.

Szombathelyen a Tiferesz Bachurim purim első estjén férfiak, második estjén hölgyek részére rendezett purimi előadást. Leuchter Jenő, Wosner Emil, Ragendorfer Imre, Mermelstein Pál és Miki, Bonyhádi Miklós és László, Schöntag Lajos, Holzer Lajos, Neumann Dávid, Breznitz Géza, Günsberger Antal és Sauer D. kitűnően szerepeltek. Az előadás a Zollner Béla által rendezett tombolával fejeződött be, amelyet Holzer József ötletes bemondásai élénkítettek.

Fehérgyarmaton a jesivanövendékek rendeztek purimspielt a következő szereplőkkel: Segelbaum József (Fehérgyarmat), Löwi Jakab (Nyirbátor), Steinberger Béla, Klein Mór (Fábiánháza), Kornfeld Mór és

Elsőrendű, fajtiszta, saját termésű
boraimat ajánlom.
Bármily mennyiséget szállítok.
Fehértói szőlőgazdaság
STROH VILMOS, Jánoshalma
(azelőtt Halas)

Paróka

különlegességek
Modern és tartós kivitel
Tartós ondolás, alakítások
Olcsó árak

Altschüler

Bp. VII., Csányi ucca 12.

(Király ucca sarok.)

Telefon: József 310-79.

Schwarcz Sándor (Nyirecsaholy), Neuwirth Ignác (Rohod).

Nagysurányban az Aguda leányegyesület rendezett purimi színjátékot, kizárólag hölgyek részére, Weisz Jenőné rendezésével. Szerepeltek: Grünwald Aranka, Steiner Rózi (Achasveros), Weisz Rózi (Eszter), Paskusz Vilma, Tauber Ella, Stern Aranka, Rosner Bella, Gyurg Elvira, Stern Paula.

Bonyhádon az orth. leányegyesület rendezett jótékony célú jelmezes estét. Szerepeltek: Guttman Boriska, Pollák Margit és Szabina, Engelmann Boriska, Kohn Ilona, Pollák Jólka. Díjakat nyertek: Friedenthal Gizi, Salamon Lenke, Fuchs Irén. A jólsikerült estélyt Glatstein Paula elnöknő rendezte.

— A PESTI TIFERESZ BACHURIM I. siurtermében e héttől kezdve minden este 8 órakor R. Majse Pfeffer a szüiget adja elő.

Szellemi morzsák

A héber nyelvben az ellenséget jelentő *ajev* hangzásban hasonlít a barátot jelző *ajhev* szóhoz és néha, ha nem figyelnek kellően, a kettő össze is téveszthető. Ebben mélyseges tanítás rejlik. A barátot az ellenségtől csupán a hang után nem lehet megkülömböztetni, hanem alaposan szemügyre kell venni a kettőt és csak akkor tudjuk a különbséget felismerni.

A szent nyelvben *kelesz* gyalázatot jelent („láág vokelesz”); némelykor pedig az ellenkezőjét, dicséretet. (Például a szombati *nismasz*-ban „leallé ülekalész”). Ez a kis kifejezésbeli árnyalat különbség képezi bölcsünk mondaságának (*Bovo Bászró 164 b*) az alapját. „Sohsem dicsérd felebarátodat, mert a dicséretből könnyen gyalázás lehet” ...

Bölcsünk a reggeli ima idejének kezdetét a talmudban (*Bróchajsz 9*) így jelölik meg: „Mikor felebarátját négy rófnyi távolságban meglátja és megismeri.” E meghatározás erkölcsi értelmé: ameddig csak önmagát látja az ember, csak önérdékét nézi, hiába kezd imába, a mennyekben trónoló Atyánk előtt. De ha meglátja felebarátját is, kilép az „én” egoizmusának „négyrófnyi” területéből, akkor a meghallgatás reményében kezdhet az imába ...

Hermann Ignác (Vác)

Két eset Párizsban

— A Zsidó Ujság párizsi tudósítójától —

Egy „zsidó affér”, amihez a zsidóságnak semmi köze.

Rendkívül nyomasztólag hatott a francia zsidóságra a Dreyfuss-esetről írt szindarabnak a műsorról való levétele. Jobboldali szervezetek botrányok rendezésével kikényszerítették ezt az intézkedést. Napról-napra megjelentek a „király rikkancsai” nevű csoport emberei és lármával, fütyöl, antiszemita kiabálásokkal lehetetlenné tették az előadást. (*Pedig a zsidóságnak igazán kevés köze a darabhoz!*) A rendőrség kérelmére a színház kénytelen volt engedni a terrornak. Az eljárás miatt az „antiszemitizmus leküzdésére alakult liga” tiltakozást jelentett be s megbotránkozásának ad kifejezést afelől, hogy a hatóság engedelmességet a politikai célzatu zavart csinálónak s az állami rendet felkavarni akaróknak. Az egész ügy egyébiránt „zsidó afférá” nőtte ki magát. A szindarab ellen tüntetők ugyanis tulajdonképpen a zsidókra gondolnak, ép úgy, mint annak idején Dreyfuss állítólagos hazaárulása, kedvező alkalom volt egy nagy antiszemita mozgalom megindítására. Az itteni zsidóság attól fél, hogy a fajvédők vérszemet kapnak eddigi sikereiktől s újabb erőszakoskodásokra vete-mednek majd. Mert az eddig történeteknek olyan színezetük van, mintha a hatóság kapitulálna az ucca előtt. Ilyen esetekben helyénvaló az aggodalom, mert a zavarosban halászni akarók számára a leghálásabb médium s működési tér: a zsidóság.

A tréfit kóser gyanánt áruló hentes megbüntetésé.

„A helyzet tréfi” — mondják tréfásan az itteni bevándorlók s azért az esettel kapcsolatosan hadd említsek meg egy kis „tréfi” esetet, amelyhez hasonló még Párizsban nem történt meg. Egy hentes kóserként áru-

sított tréfi árut, amin eddig nem igen botránkoztak meg. A bevándorolt hithű zsidóság egy része lehetetlennek tartotta ezt az állapotot s állandóan kéréssel ostromolta a nagy hitközséget közbenjárásra. A hitközség végre engedett a sürgetésnek, a bíróság elé került a dolog s a bíróság arra ítélte a csalárd hentest, hogy 8 párizsi lapban tegye közzé az ítéletet, amely 200 frank büntetéssel sújtja. Az elég súlyos ítélet remélhetőleg véget vet a kóser felirattal fűzött visszaéléseknek s a lelkiismeretlen emberek, ha már nem zsidó becsületből, de legalább a büntetés-től való félelem miatt, nem fogják bűnre csábítani többé a hiszékeny, a kaszius dolgában kissé felületes zsidó embereket... Mindenesetre páratlan eset, hogy a francia bíróság a kaszius ügyének támogatást nyújt.

St. L.

— A „JUDITH” LEÁNYEGYESÜLETBEN f. hó 10-én *Schnürmacher Nucy* tartott érdekes előadást. A következő előadás folyó hó 17-én este 7 órakor lesz.

Értesítjük

t. vevőinket, hogy

összes gyártmányaink

orth. kóser

של פסח

ez idén is

minden felár nélkül
már kaphatók.

Kérje még ma legújabb
árlapunkat, mely szenzációs és mindenről informálja.

Felkérjük vidéki vevőinket, hogy rendeléseiket kellő időben hozzánk beküldeni sziveskedjenek.

REBENWURZL r.-t.

orth. כשר szalámi és kolbászárugyár

Budapest,

Vl., Laudon ucca 3.

Fiók: VII., Király ucca 1.

A pesti izr. hitközség

képviselőtestületi választását vasárnap tartották meg. 300 rendes tagot és 75 póttagot választottak. A hitközség tagjai egységben tömörültek a Hitközségi Pártba, amelynek élén Sándor Pál és Stern Samu állott. A választás elnöke dr. Barna Károly ügyvéd volt, aki mellett a hivatalosan kirendelt választási bizottság szipuccai székházának disztermében folyt le. Háromféle szavazási lista volt forgalomban: a Sándor Pál és Stern Samu vezetése alatt álló Hitközségi Párt listája és ezzel szemben az ellenzék két listával lépett fel. Mindkét ellenzéki lista a Hitközségi Pártnak prominens vezető férfait nyomatta feltűnő módon az élére, sőt az egyik ellenzéki listára nagy betűkkel azt nyomatták rá, hogy: Hivatalos lista, a lista élén pedig ők is Sándor Pált és Stern Samut, a Hitközségi Párt vezetőit szerepeltették és ezek után következtek az ellenzéki jelöltek nevei. Leadtak összesen 4570 szavazatot, ebből a Hitközségi Párt listája 3594 szavazatot kapott, az ellenzéki párt 798 szavazatot, az ugynevezett álhivatalos lista pedig 125 szavazatot. Érvénytelen volt 53 szavazat. — Az elnök kihirdette, hogy az újonnan megválasztott képviselőtestületet folyó hó 17-ére, kedd d. u. 1/6-ra alakuló közgyűlésre hívta össze, amikor is meg fogják választani a hitk. elnököt, a két elnökhelyettest, az előjáróságot és a választmány tagjait. Ugyanez a közgyűlés fog még husz képviselőtestületi tagot választani.

כול מבשר מבשר ואומר
הנני מבשר אשר בעה"ת עלתה בידו להריל
הנדה של פסח
עם סירוש באר שמואל מאת נ"ק אדמיר
מונסדארף וזוקיל, נדפס בתכלית היופועל
נייר משוכה חוב קדוש מושל על כל תלמידי
אונסדארף שיביאו ברכה לתוך ביתם כנדי
שעד מהרה נוכל להוציא לאור שאר ח"ת
אשר עדיין המה בכרוביך מחר ההנדה 2
פעננה (פארויס איינזערנעק).

Deutsch Sámuel, Mukacevo,
Masarykova 6.

Magyarországon megrendelhető a „Zsidó Ujság” kiadóhivatalában is, 2 pengő előzetes beküldése ellenében. (Lehet levélbélyegben is.)

— A NAGYSZEBENI MISNAJOSZ-CHEVRA Adar 7-én a misna 6 rendjére, valamint a sas-za szijumot rendezett. Künstlicher Herman főrabbi mély gondolatokkal teltett hadront mondott. A banketten Mantl Lázár és a főrabbi két fia, Henrik és Lázár beszéltek nagy hatással.

— PURIMI SZÁMUNK REJTVÉNYÉNEK MEGFEJTÉSE: **א. ס. ת. ר.** (A szó eleje **א. ס. ת. ר.** szó eleje: **א.** a szó vége: **ר.** szó vége: **א.** a szóban beunfoglaltatik a **א. ס. ת. ר.** szó.)

Helyesen megfejtették: Kórách Márk vezérigazgató (Budapest), Jol Jack Hats (Newyork; jelenleg Budapest), ifj. Blau Mózes (Bpest), Berkovits Zecharjo (Montreux), Rubinstein Eugen (Zürich), Ehrmann Chájim és Szender (Szombathely), Schlesinger Ilona és Czeizler Margit (Alsóábrány), Weingarten Dezső és testvérei (Ujpest), Czeizler Erzsike (Felsőábrány), Spitzer Mózes (Rics), Weisz Ilonka (Domoszló), Katsburg Jenő és Sije (Ózd), Landau Sándor és Olga (Miskolc), Steiner Fülöp és Andor, Altmann Sándor, Deutsch Imi, Müller Izsák, Strausz Tibor (Paks), Ovits Ibolya (P-ladány), Rosenberg Jozsef és Chezkel, Schwarcz Borüch (Hadház), Licht Mór (Körösladány), Stark Henrik, Lévy Armin (Rics), Segelmann József (Fehérgyarmat).

— HALÁLESETEK. Purim napján temették Budapesten *Rosenblatt* Leót, 66 éves korában. A megboldogult nagy *baal czedokó* volt s egyetlen fiát vallásos szellemben nevelte. — *Deutsch Manó* verpeléti borkereskedő, a salgótarjáni főrabbi fia, 56 éves korában elhunyt. Szivbemarokoló heszpedekben bucsuztatták az oly korán elhunyt talmidchóchomot; sógora Pollák József főrabbi (Verpelét), Altmann Fábrián főrabbi (Mezőcsát), továbbá Vilmos és Jenő fiai és veje Bein Jenő (Bpest). — **תנצ"ה**

— A NYIREGYHAZI SASZCHEVRA szombat este tartotta meg évenkénti szijum-ünnepélyét az egész sasz-ra. A *melavo malko*-val egybekötött szijumon Friedmann Zsigmond előadó mélyértelmű hadront mondott.

— AZ ÓNODI CHEVRA KADISA Adar 7-én tartott évi közgyűlésén elnökké újból Ungár Somát választották meg egyhangulag. Klein Abrahám lett diszelnök, Weisz Izidor gondnok. Választmányi tagok: Ceisler Mór, Hartmann Jenő, Tausik Jakab, Weisz Ede, Ceisler Bertalan.

— FELHIVÁS! Az „Orth. Szombattartók Orsz. Szövetségének” *ingyenes állászközpontító irodája* ezúton kéri azon szombattartó fűszereseket és borkereskedőket, kiknek a peszáchi idényre kisegítő munkaerőre, kifutóra vagy alkalmi munkásra van szükségük, jelentsék ezt azonnal levelezőlapon a Szövetség irodájában, V., Sas-u. 15, II. 6.

— SZIJUM SZERDAHELYEN. A megboldogult Reb Semüel Weinberger főrabbi jehiváján Weinberger Hillél főrabbi jesivája *Peszóchim* traktátusra szijumot rendezett a főrabbi vezetése alatt. Blumenberg Dávid kántor hadront adott elő; előadásokat tartottak a megboldogult gaon unokái (Weinberger Izrael, Jechiel és Pinchosz), továbbá Weisz (Sámson), Wosner (Wien), Keszenbaum (Királyháza), Vogel B., Kahán L. (Técső), Ungár Béla (Szerdahely). Énekkel és szórakoztató előadással élénkítették az ünnepélyt Friedmann Jenő, Grün Jakab, Löwensohn Abrahám, Breuer Dávid, Neumann Zoltán. A rendezést Keszenbaum és Zelmanovits végezték ki-tünően.

— A H.-BÖSZÖRMÉNYI MISNAJOSZ-CHEVRA szokásos szijumját a megdicsőült főrabbi *R. Jákajo Jozsef Güns* z. c. l. Jährzeitja alkalmából Niszan 5-ének előestéjén, vasárnap este tartja meg.

— A MEZŐCSÁTI SASZCHEVRA Adar hó 4-én tartotta az egész sasz szijumját, melyet egybekötöttek a nagyhirű „*Netá Szajrék*” és vejenek, a „*Jám sel Jehüdo*” szerzőinek jehrezeitjával. A kegyeletes és ájtatos imák elvégzése után Altmann Fábrián mezőcsáti főrabbi, a Sászechevra kiváló vezetője mélyhatású beszédet mondott. A szijumot követő száztértekes vacsorán mélyenszántó és tartalmas beszédek mondtak: Jungreis Izidor főrabbi (Mezőkövesd), Neufeld Simon rabbi (Miskolc), Tannenbaum Mózes főrabbi (Szeps), Altmann Simon főrabbi (Szendrő), Pollák József főrabbi (Verpelét), Altmann Sámuel egyleti rabbi (Bpest), Jungreis Fülöp főrabbi (Ökörítő).

— A SÁROSPATAKI CHEVRA KADISA f. hó 1-én tartott tisztújító közgyűlésén elnökké egyhangulag ismét Szóffert Salamont választották meg. Ellenőr: Landau Ferenc. Választmányi tagok: Bein Henrik, Braun Ignác, Freifeld Ferenc, Grünfeld H., Krausz Béni, Kohn József, Klein B., Schreiber Sándor, Schwarcz József, Stecher Márkus, Schattin Géza.

— A B.-GYARMATI CHEVRA KADISA Rajs-chajdeskor tartotta évi közgyűlését. *Weisz Miksa* elnök lángoló, zsidó érzéssel telt szavakban számolt be az egylet elmúlt évi jótékonykodásáról. Dacára a nyomasztó gazdasági viszonyoknak, az egylet a betegek, helybeni és idegen szegények között csaknem 10.000 pengőt osztott szét, 2 vagon szenet és fát adott a szűkölködőknek. A nagy érdemeket szerzett elnök szeretetmunkára buzdító szavait a közönség meghatottan hallgatta s öt bizalmáról biztosította. Elnök lett újból Weisz Miksa, alelnök Jónás Emil. Elöljárók: Gansel Ernő, Klein Mór, Rubinstein Károly, Steiner Armin, Péntzárnok: Federer Béla. Ellenőr: Schwarcz Áron.

— A MISKOLCI CHEVRA KADISA Adar 7-én tartotta rendes évi közgyűlését Bloch Armin elnökhelyettes elnöklésével. A szokásos emlékbeszédet *Austerlitz Sámuel* főrabbi tartotta a tőle megszokott magasan szárnyaló eloquenciával.

— A KISVÁRDAI JESIVA *rajschajdes* estéjén jól sikerült szijum ünnepélyt rendezett. Az ünnepi lakománál Rosenbaum Mózes főrabbi, a tőle megszokott mesteriességgel beszélt mélyértelműen. Utána Rosenbaum Samu, Rosenbaum Lipót, Rosenbaum Gyula, Preisz Lajos, Jakobovits Ch. J., Róth Éliás, Glücklich L., Keszenbaum Márkus, Friedmann Gyula, Pollák Emánuel és Pollák Jenő pompás beszédei következtek. A rendezést Weinberger Jenő és Friedmann Gyula látták el kitünően.

— A D.-STREDAI CHEVRAKADISA legutóbb megtartott közgyűlésén a volt elnökség: Porgesz Herman, ifj. Rosenbaum Gyula, Krausz Mihály, ismét meg lett választva. — A „*Machziké Tóra*” a köv. előjáróságot választotta: Rosenbaum Armin elnök, Stern Miksa alelnök, Grünwald Lipót titkár; Müller Artur, Porjesz László, Rottenberg Efráim pénztárnokok; Blumenthal Dezső és Wosner Árpád ellenőrök. Választmányi tagok: Krausz Mór, Rosenbaum Miklós, Porgesz Mór, Kaufmann Lipót, Braun L., Srulovics S.

Tréfás rejtvények

— Héberül fejtendő meg —

Közli: Drexler Dezső (Recsk).

A Perek egy mondása:

1. **דבר דבר דבר**
עולם

Ugyancsak a Perek egy mondása:

2. **ממך**

A Tóra egy előírása:

3. **ע פסח**
ע סוכות

Szerdáig beérkező megfejtők neveit a következő számban hozzuk.

— ORTH. ELÖLJÁRÓ — NEOLOG GABE? Amint *Kispestről* jelentik nekünk, az ottani neológ hitközség *Rottmann Lipót*ot templomgabéjává választotta. Az eset előttünk rendkívül feltűnő, annál is inkább, mivel nevezett az orthodoxia régi, kipróbált harcosának ismerjük s aki a kispesti orth. imaegyletet — melynek pénztárnoka — rövid ott-tartózkodása óta erősen fellendítette. *Rottmann* megválasztásának az a színeze van, mintha a hitközség az orth. imaegyletet fejlődését gyengíteni akarná. Mindenesetre kíváncsiak vagyunk, hogy *Rottmann* elfogadja-e a hitközség által ért „kitüntetését”?

— AZ UTOLSÓ 48-AS HONVÉD *Link Henrik* hunyt el a múlt héten Isaszegen, 104 éves korában. Az öreg vallásos életet folytatott.

Ugyvédi hír: Dr. Radó Sándor ügyvéd, az Óbudai Izr. Nőegylet főtítkára irodáját III. Tavasz-u. 1. sz. alá (Szentendre-i u. sarok) helyezte át. Telefon: A. 625-13.

ארטה' כשר של פסח

fűszerárak, ecetsav, szappan, szilva, csokoládé, máczeszliszt, burgonyaliszt, saját töltésű tokaji borok, saját pörkölésű kávé-különlegességek, sel-peszách dobozos sajtok a legolcsóbb napi áron nagyban és kicsinyben csakis

Papper Dezső -nél VII. DOB-UTCA 19.
kaphatók TELEFON: J. 345-30.

Függöny maradékvásár

LÖWY ARTHUR-nál

Francia csipkeszővelek
négyzetmétere 2 pengő

Király-utca 15
Lipót-körut 25

„FAVORIT” fest, mos, tisztít

TELEFON: AUT. 270-14.

VI. PAULAY EDE-UTCA 51.

Értesítésre házhöz küldök.

Családi hírek

Fuchs Elza, *Fuchs Lipót* főrabbi leánya, *Biharkeresztes* és *Pollák Géza* Kisvárdai, jegyesek.

Benedikt Irénkét (Budapest), eljegyezte *Benedikt Gyula* (Buenos-Aires). Minden külön értesítés helyett.

Schwarz Piroska Budapest és *Löwinger Ede* Jánosháza, jegyesek.

Schwarz Ilonkát Mezőkövesdről, eljegyezte *Ehrmann Ernő*, Gyoma. (Minden külön értesítés helyett.)

Wégh Margitka Napkor, *Fogel Adolf* Nyírlövő, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Fried Lenke Miskolc, *Reinitz Ferenc* Nyírcsászári, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Lebovits Malke Derecske, *Wiesel Borüch Makó*, jegyesek.

Weinberger Ilonka Tokaj, *Krausz Gyula* T. B. elnök, S. A.-Ujhely, jegyesek.

Lessinger Rózsika (Rum) és *Stern Henrik* (Békéscsaba) folyó hó 1-én Győrött házasságot kötöttek.

Igazi *szeüdasz miczvo* volt február 24-én *Friedmann M.* házában Félgyházán. *Margitka* leánya tartotta eljegyzését *Salamonovics Jenő* edelenyi kereskedővel. Az ünnepélyen — mely éjjel utáni 1 óráig tartott — részt vettek a rokonságon kívül a rabbik, valamint a hitk. színe-java.

Susan purimkor impozáns eljegyzés volt *Blum Ignác* b.-ujfalusi dájon házában. *Ernuska* leányát eljegyezte *Schwarz Ernő* Nyiregyházáról. A vőlegény tartalmas charifüsz és magidüsz drósója után *Blum Bención* főrabbi, a menyasszony nagybátyja; végül a menyasszony atyja mondtak *diré tajró*.

Ritka ünnepben volt része f. hó 5-én *Weisz Béla* bpesti osztályorsos-jegyfelárúsítónak. Egy hónapos unokájának; veje *Weinstock József* és neje *Weisz Irma* kisedének *pidjon haben*-avatása volt, igen ünnepélyes hangulatban. A *kajhén*-funkciót az öröm-nagypapa sógora, *Fischer* ur, az újpesti Talmudtóra elnöke végezte. A megjelent orthodox kiválóságok között ott láttuk Sussmann, Steif, Grosz, Baum, Welcz rabbikat, valamint a vendégként Budapesten időző Fürst Leo csúzi főrabbi urat.

Szerkesztői üzenetek

TÖBBEKNEK: Családi hírek díja 4 sorig 4 pengő; azonfelül soronkint 1 pengő. Gratulációk minimális tarifája 5 pengő. Az összeg előre küldendő be; különben nem lesz lekötölve. — KRITIKUS: Mult számunk 4-ik oldalán sajtóhiba csuszott be. A harmadik hasábon, lenről felfelé a 7-ik sor helyesen így hangzik: „Emlékezem fiatalkori barátomra, a *nyit-rai* főrabbi” stb. A 12-ik oldal második hasábján „R. Azarjo” helyett „R. *Ezriel Tauber*” olvasandó. E helyen megemlítjük, hogy február 20-i számunknak a bpesti orth. saszchevrát ismertető cikkéből egy momentum tévedésből kimaradt. Beszámolóknak nem lenne teljes, ha pótólal meg nem említenék, hogy Klein Márkus elnök mellett *Feldmann Izsák* alelnök, aki egyes süirök valóságos lelke, igen agilis, dicseretes és buzgó tevékenységet fejt ki a saszchevra felvirágoztatása érdekében. — „HALÉVY”: Ha megfelelő, közöljük. — GURAHONC: Köszönjük. Az előfizetése már rendben.

Nyílttér*)

FIGYELMEZTETÉS!

A soproni orth. izr. hitközség mé-szárszéki husfelügyelői állásomból jogosulatlanul azonnali hatállyal elbocsátott. Figyelmeztetek mindenkit, hogy az állás **השנת נול** tilalma alá esik. *Grünvald Samu.*

FIGYELMEZTETÉS!

Karcsán, Zemplén megyében van egy ספר תורה amit a **ב"ר** örökségképen nekem ítelt, azonban a többi örökösök nem hajlandók nekem kiadni. Felhívom a közönség figyelmét, hogy ezen ס"ח meg nem vehető, mivelhogy az jogos tulajdonomat képezi. *Strausz Vilmos*

Kenézli, Szabolcs-m.

*) E rovatban közöltekt a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Wacha János

KALAPOS MESTER

IV. MUZEUM-KÖRUT 43.

Ajánlom széleskarimájú velur és nyulszőr papi kalapjaimat, valamint divatkalapokat minden színben és formában.

Hol vásároljunk peszáchra?

ארטה' כשר של פסח
máczesz, tej, fűszerárak, boszniai szilva, burgonyaliszt, ecetesenc, ceres, csokoládé, cacao, lekvár, paradicsom, bor, szilvórium stb. legfré-
gibb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

őzv. Schlanger Bertalané
BUDAPEST, VI., LAUDON-UTCA 7.
Telefon: 126-72.

Eladás nagyban és kicsinyben. Egész éven át és peszáchra is a legfinomabb vaj és sajtok. — Vidéki rendeléseket pontosan eszközölök. — Referenciát a budapesti orth. rabbinátus nyújt.

ארטה' כשר של פסח
bort csakis

Kornfein Ábrahám
borpincéjében

VII., ROMBACH-UTCA 5. SZÁM.
(Telefon: J. 386-61.)

vegyen, mert ott szolid árak mellett, jól és pontosan lesz kiszolgálva. Kivánatra házhoz szállítva. Viszont-
eladóknak nagy árengedmény.

Husvéti szilvórium.

Felhívjuk a viszontelárusítók figyelmét, a szatmármegyei főz-
dénkben

Jungreis z fehérgyarmati orth. főrabbi
ellenőrzése mellett friss kék ősz szilvából főzött és bizonylatával (hechser) ellátott kitünő minőségű

husvéti szilvapárlatunkra

melyet 25-100 lt. irtartalmu, szabályszerűen lepecsételt hordókban ajánlunk megvételre.

Gschwindt-féle gyár r.-t.

Budapesti, IX., Ipar-u. 15-21.
Telefon: József 350-03.

ORTHODOX
hechserrel ellátott

ארטה' כשר של פסח
FÜSZERÁRUK
ecet, kakaó, burgonyaliszt, paradicsom és mindennemű fűszer-áru, a környéken a legolcsóbban és legmegbízhatóbban beszerezhető; valamint hitközségünk általi máczesz, smüre, máczeszliszt és tej hitközségi árban, házhoz szállítva.
MUNCSIK GYULÁ-NAI
Kazinczy-utca 38. (Dob-utca sarok.)
Vidéki rendeléseket pontosan eszközölök.

כשר של פסח
kávépörkölés

cukor és fűszerőrés, a budapesti aut. orth. rabbi felügyelete alatt kizárólag

Geiringer kávépörkölőjében
lesz feldolgozva.
VII., DOB-UTCA 37. Telefon 379-07.
Vidéki pörkölést is vállalok.

Kitünő orth. kóser bor
של פסח

literje már 80 fillértől, azonkívül pecsénye, tokaji és csemegé borok, valamint szilvórium, törköly, kenyér, borovicska és seprőpálinka a legolcsóbb árban házhoz szállítva. Saját gyártmányu sel peszách szódavíz, nagy üveg 16, kis üveg 8 fillér.

Büchler József
BUDAPEST, VII., KISDIÓFA-U. 5.

Husvéti

orth. kóser árak

orth. rabbinátusi hechserrel; Excelsior pörköltkávéra és egyéb **husvéti cikkekre**, viszonteladók kérjék árajánlatainkat

Wertheimer és Frankl
BUDAPEST, V., HOLD-UTCA 8. sz.

A közelgő peszáchra ajánlom
orth. kóser של פסח

boraimat.

Allandóan raktáron tartok egy elsőrendű tokaji, valamint jó zamatu pecsénye és asztali borokat a legolcsóbb árban, nagyban és kicsinyben.

Geczovits Vilmos
borpince. VII., KLAUZAL-TÉR 16.
Telefon: József 414-69.

I-a húsvéti szilvórium

minden mennyiségben, üvegekben is a legolcsóbb áron kapható **KEPES** Albert szeszfőzdéjében, Berettyóújfalu. Nagyobb vételnél árengedmény.

שטרענג ארטה' כשר של פסח
למהדרין מן המהדרין

P 2. — מאקאי-העדיאלער אויסכרוך Ia
P 1. — שטארקויסער סטמארדנער Ia
Kleinste Sendung 5 liter. Flaschenkörbe werden separat aufgerechnet. Bei grösserer Abnahme bitte Offert zu verlangen.

WALD IZRAËL
Tokaj-hegyaljai bortermelő
SÁTORALJAUJHELY

ארטה' כשר וויין של פסח

húsvéti boraim megérkeztek. Elsőrendű bor már 80 fillért kapható. Díjtalanul házhoz szállítom.

Niszel étterem

Rombach-utca 16.

Telefon: J. 439-96.

ארטה' כשר של פסח
csakis nagyban. **Aszait szilva** 80/85 25 és 12 1/2 kg. ládákban. **Burgonyaliszt** elsőrangú gyártmány. **Paradicsompüré** 1/8 és 5 kg. dobozokban. Összes cikkek a bpesti orth. rabbinátus felügyelete alatt.

תחת השנחת ביד"צ
דקה ל יראים בודאפעסט

Első budapesti orth. kóser élelmiszerüzem **FISCHL MÓR**
BUDAPEST, HAJÓS-UTCA 31. SZÁM
Raktár: Gróf Zichy Jenő-utca 6.
Telefon: 144-90.

Peszáchra

a gyöngyösi orth. főrabbi úr hechserevel 50 literfől feljebb szállítok

כשר של פסח
Kitünő fajborokat

Visontai édeses rizling 50 fill.
Visontai édes turmint 80 „
Visontai édes csemegébor 120 „
Bérmentve kölcsönhordókban utánvétellel
Steiner Emil bortermelő
Gyöngyös.
Budapesen a borokat bérmentve házhoz szállítom.

A bazini autodafé

6. Történeti elbeszélés a XVI. századból.

Irta: Stadler Károly

Hanna, a bazini samesz egyetlen gyermeke, rendkívüli tehetséggel megáldott leány volt. Sokat olvasott, művelt nő lévén, a zsidó ismeretekben is jártas volt. Régióta fájt Hannának az a gyalázatos bánásmód, melyben a bazini zsidók részesültek. Szíve megtelt a fájdalom minden keserűségével. A peszách utolsó napján történt események, különösen pedig édesatyjának és a község előkelőségeinek minden ok nélkül való börtönbevetése rendkívüli hatással voltak Hanna kedélyére. Eszébe jutott a daliás csoda-cházon sorsa is, aki szintén a tömlöcshen sanyalódik. Hannában az önfeladózás eszméje vert gyökeret. Történjék vele bármi, ő elveti a kockát, s a veszély, melynek magát kiteszi, nem számított előtte azzal szemben, hogy az ártatlan foglyokat kiszabadítsa.

Hanna első fellépése — amint láttuk — meghozta ugyan a bazini zsidóknak az annyira óhajtott szabadságot, de a maga számára lehetetlen helyzetet teremtett. Az őgróf kérelmetlenül szigorúságánál fogva arra még csak gondolni sem mert, hogy ígérete alóli felmentésért előtte könyöröghessen... Minden nap ellátogatott tehát a prépostságba, ahol a káplán valóságos lelki élvezettel oktatta őt a keresztény vallás hitelveire. Hanna a legcekekélvebb megatottság nélkül hallgatta végig a kenetteljes előadásokat. De azért óvakodott megbezett lelkiállapotát elárulni. Hisz amit a lekipásztor magyarázatott, az mind igen szép, üdvös és épületes volt, s a fiatal pap talán a saját lelkiboldogságát adta volna érte, ha sikerülne neki szép tanítványban az anyaszentegyház tanai iránt érdeklődést és lelkesedést kelteni. Az előadások végén a káplán rendszerint megkérdezte Hannát, hogy megértette-e a magyarázatait; a leány mindannyiszor megnyugtatta a kötelességekben oly hűségesen eljáró fiatal lelkész; a prépost pedig naponta jelentést kért a tanítás eredménye felől.

Egy ízben a prépost váratlanul megjelent a tanítás ideje alatt s szótlánul hallgatta az előadást. Ennek befejezése után Hanna elé lépett e szavakkal:

— Megértetted-e leányom, amit a káplán úr magyarázott?

— Igenis, megértettem.

— S eszed, szived mit szól hozzá?

— Mindent, amit a káplán úr jónak, szépnek és nemesnek mond, — azt a mi vallásunk is annak hirdeti...

— S mi az, ami talán mégis kételyt támaszt benned a keresztény vallás iránt? Fordult-e elő olyan tétel is, amelyet gyenge eszeddel meg nem értettél? Vagy talán tanaink ellent mondanak szived érzéseinek?...

Hanna, aki helyzetével tisztában volt, nem merte megmondani az igazat s a következőképpen szabadkozott:

— Méltóztassék megengedni, hogy tovább folytathassam az üdvözítő lelkigyakorlatokat, melyeket — remélem — nemsokára jól meg fogok érteni.

A prépost észrevette, hogy fagatása a leányt teljesen kimerítette. Elállt tehát a további kérdésektől s csak annyit mondott, hogy az oktatásra kitérő négy heti idő elteltével Hannát meg fogja keresztelni s azután megfelelő elhelyezéséről fog gondoskodni.

Hannát az őgróf utolsó szavai teljesen kétségbeejtették. Bár a prépost kijelentésével számolnia kellett, mégis váratlan és lesújtó hatással volt a leány nemes zsidó lelkületére. Hanna hazafelé ballagott, de keble majd meghasadt a nagy lelki fájdalomtól. Szüleinek, akik többször kérdezték, hová jár el naponként oly pontosan, kitérően válaszolt. Csak annyit mondott, hogy tanulni megy s néhány hét múlva befejezi tanulmányait, akkor mindent meg fognak tudni.

Jehuda lassanként felgyógyult. Hanna szívesen csevegett el a csnos ifjúval s ez is érdeklődni látszott a szép leány iránt. Egyszer, midőn arról volt szó, hogy Jehuda hol fogja tölteni a *sovüajsz* ünnepét, Hanna megkérdezte tőle, hogy vajjon valóban megcsinálta-e már az utitervét?

— Tehát csakugyan elhagyja Bazint?... — kérdezte Hanna.

— Igenis, elutazom — válaszolt Jehuda.

— És fog-e visszagondolni reánk — kérdezte tovább, megszo-

ארטה' כשר של פסח

viszonteladók részére a budapesti aut. orth. rabbi felügyelete alatt készült: **Szilva** párolt boszniai, 90-es, 25 kgr. és 12 1/2 kgr-os ládákban.
Burgonyaliszt, la gyártmány **Ecetsav**, la mindenféle csomagolásban.
Boon's Cacao és az összes létező orth. húsvéti **fűszerárak** a legolcsóbb és országosan elismert legmegbízhatóbb.

אסילו למהדרין מן המהדרין
Amszel Simon, Budapest
Dob-u. 31. — Telefon: J. 356-02.

kott mosolyával a szép Hanna.

— Hogyne! Hiszen önök oly szívélyesek és jók voltak irántam. És önök, Hanna, fognak-e visszamlékezni a vándor-cházonra, aki önöknek oly sok bajt okozott?

— Jehuda, mi önt soha sem fogjuk elfelejteni. Sokkal több élvezetet nyújtott nekünk, semhogy valaha is el tudnók felejteni! És nemcsak mi, hanem az összes baziniak, kiket oly kellemesen szórakoztatott vallásos dalaival, azt kívánjuk önnek, hogy találja meg az életben azt, ami boldoggá teheti.

— Boldog legyenek? És hogy képzeled ön Jehuda boldogságát?

— Vagyonnal, hirnévvel... — jegyzé meg mosolyogva Hanna.

— Nem, nem — veté közbe Jehuda — ön csalódik! Igaz, tartós boldogságot ezek egymagukban nem adhatnak, soha!

— Oh, de hát mi lehet az akkor, amit ön az élettől kíván?

— Ugyanaz, amit egy okos, művelt leány kívánna...

— Ön most, Jehuda, azt óhajtaná, hogy én mondjam meg, mit remél s mire vár egy a jövő sorsán tündő leány. Meg is felelnék a kérdésre, de én az én szerény helyzetemben — önnel szemben ezt nem tehetem...

— Hanna, kedves Hanna, ön engem megértett. Szavai oly világosak, mint a nap. Rajtam a sor, hogy megszólaljak. Kérem tehát, mondja meg őszintén, ha önön állna, boldogítana-e engem? Van-e bátorsága e nyílt kérdésre, ugyanily nyílt választ adni?

— Igenis, van — felelt élénken, szeméit lesütve, a jámbor leány. Ha tölem függne, szívvel-leléssel boldogítanám... Ha tőlem függne... — ismétlé Hanna, könnybe borult szemekkel.

— Hát ki akadályozhatná meg, hogy egymásévá legyünk, kedves Hanna? Beszéljen világosabban, mi bántja, mi gyöttri nemes lelkét? (Folyt. köv.)

Pályázatok

A BUDAI IZR. HITKÖZSÉG met-szo-sameszi (sóchet-ubódek, báál-kore és báál tefilo) állásra pályázatot hirdet. Mőhel előnyben. 40 éven aluli, megfelelő képesítéssel bíró magyar állampolgárok, kort, családi állapotot és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázatukat a budai izr. hitközség előjáróságához (II., Fő-u. 12. I. 8.) legkésőbb március hó 20-ig küldhetik be. Javadalmazás (fizetés, családi pótlék és lakpénz stb.) megegyezést szerint.

Orth. bor מדי שנה

Kizárólag legfinomabb fajborok
ugyszintén

hegyaljai szamorodni vörös borok

dús választékban, továbbá prima szilvórium, törköly, seprőpálinka és borovicska a legolcsóbb árban. Kivánatra házhoz is szállítok. FISCH JAKAB-NÉ, BUDAPEST, VI., VASVÁRI PÁL-UTCA 5. SZ. Pollák Ábrahám közismert borkereskedő (S. A. Ujhely) felügyelete alatt. (Saszehevra Talmud egyleti házban). Alapítva 1901.

Orth. kóser מדי שנה

A PESZACH ünnepekre fűszerárak és italok Budapesten az országosan elismert

Salezter Testvérek

Budapest, V. Visegrádi-u. 26.

Telefon: Automata 920-10.

fűszer- és csemegeáru-kereskedésében paradicsom, italok és pedig kenyek, szilvórium, borovicska. Irendü borok, ugorka és lekvár a legolcsó nyősebben és legmegbízhatóbban szerezhetők be.

A budapesti aut. orth. hitközségi macesz- és tejelárusítóhelye eredeti hitközségi árainak.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Katzburg Salamon

könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.

Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.

מקבל להדפיס ספרים ביומי ובמחיר נמוך

Apróhirdetések

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 22 fillér.

ה"ה גדול בתורה ובמדות וביראת שמים
szeregy megélhetést lehetővé tevő állást keres. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához intézendők, להם לאכול jeligére.

HUSZONKÉT esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

CSALÁDUNKBAN sádehen szeretnék lenni. Vallásos családok címét kérem „chüpe” jeligére.

JÓ BARÁTNŐNK részére, ki önhibáján kívül elvált asszony, 40 év körüli bentajret keresünk, ki iroda vezetésére megfelelő képzettséggel bír, s ilyen pozícióban elhelyeznénk. Hozománya és 3 szobás lakása van. „Idealizmus” jeligére a kiadóba.

ÖNÁLLÓ, jól szituált, tekintélyes, intelligens, csinos, fiatal kereskedő, özvegy, ה"ה keres házasság céljából csinos, intelligens leányt ה"ה בתה előkelő családból. Lehetőleg fényképpel ellátott ajánlatokat „Szlovenczkó” jeligére a kiadóhivatal továbbít. (32 fillér portó.)

TALMUDISTÁK! 21 éves csinos orth. izr. intelligens urilány, üzletben jártas, házias, férjhez menne intelligens, jól tanuló böcherhez. 10.000 P hozománya van. „Közeli eljegyzés” jeligére csak teljes című leveleket kérek a kiadóba.

FIATAL, szép, önhibáján kívül elvált asszonyka férjhezmenne 35-40 év körüli, intelligens, jobb zsidó, egzisztenciával bíró uriemberhez. Hozománya, hivatala, berendezett lakása van. Csakis komoly leveleket, „harmonikus” jeligére, a kiadóba kér.

HÁZTARTÁSBAN jártas leány éves bizonyítvánnyal, vallásos családhoz ajánlkozik. Singer Ernő, Pápa.

PERFEKT héber betűszedő, aki a magyar szedés, valamint amerikai rendszerű gép kezeléséhez ért, állást keres. Günzler M. Kertész-utca 46., III. 15.

LÖWINGER SAMUEL házasságközvetítő, Kaba. Minden információt kibír. Megbízásokat elfogad.

INTELLIGENS talmidchóchom, fiatal özvegyember, ki önálló jólmenő, bevezetett üzlettel bír, megfelelő partiet keres. Igénye: jó zsidó családból való csinos, intelligens leány. Érdeklődők irjanak, lehetőleg fényképpel. „Bratislava” jeligére e lap kiadója. (32 f. b.)

SZIGORUAN orthodox házhoz elmenne gyermekek mellé, háztartásban is segédkezne, német nyelvismerettel bíró, háziasan nevelt két intelligens leány. Cim kettőslappal a kiadóban.

ALBÉRLETBE olesón kiadó, fiatal házaspárnak is, 2 szoba-konyhás lakás a központban. Cim a kiadóban.

SZOBA uriasszonynak olesón kiadó. Weisz Gyula, Bpest, Szentkirályi-utca 4. I. 10.

IZRAELITA mindenek szakácsné, 25-30 évesig, azonnal felvétetik. Takarítónő van. Jelentkezés azonnal. Jelenek, Margit-körut 60.

SEGÉLYKIÁLTÁS! Nagy talmudtudós, hírneves jesivák tanítványa; nagy nyomorban tengődik, operáció előtt áll. Kegyes adományokat כתת מתן jeligére a lap kiadóhivatala továbbít.

VALLÁSOS, varrni tudó fiatal leány, háztartásban jártas; a magyar, német és szlovák nyelvet bírja; elhelyezkednék orthodox házban 1-2 gyermek mellé. „Cseh-szlovákia” jelige.

SZÉP PAPIRHÉJU diót á 88 fill., aprószemű fehér babot (zwergebohnen) á 36 fillér, nagyszemű tiszta lencsét 58 fill., szép mandulát 70 filléres árban szállít utánvétellel: Mandl Márton, Gyöngyös.

UTAZÓK FIGYELMÉBE! Értésítem a nagyérdemű közönséget, hogy Miskolcon orth. kóser étkezdémet megnyitottam. Megbízható, szolid árak, pontos kiszolgálás. — Özv. Szabó Ábrahámné, Miskolc, Zsolczi-kapu 14.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája
Budapest, VII., Kertész-utca 21.

Pollák Sarolta

kozmetikus „MIRACLE” hajeltávolítószere (arcról, karról) minden eddigit felülmul! Többszörösen kiténtetve! Rögtöni hatás!

Vidéki szétküldés utasítással.

Díjtalan felvilágosítás. (Prospektus)

Budapest, VI., Andrassy-ut 38. szám. Párisi Áruházal szemben.

Budapest, 1931 március 20.
5691 Niszon 2

40 fillér

VII. évfolyam 12. sz.

אללגעמיינע יידישע צייטונג

ה"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:

Groszberg Lipót ל"ץ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VII., Sip ucca 10. sz.

Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.

Egész évre 20 pengő

Szerkeszti:

Groszberg Jenő

Niszon havának verőfényében

A talmudi hagyomány szerint Niszon, az Egyiptomból való kiszabadulás hónapja a jövőndő szabadságnak is lézen a hónapja, mert így tanítják a bölcsek: *Beniszon nigali, beniszon aszidin lehigoel* — Niszonban szabadultak s Niszon havában fognak majd a jövőben is szabadsághoz jutni. Ez a tanítás a zsidó lélek optimizmusából fakadt, amelyet a tavaszi hónap napsugarának a téli dermedtség felett aratott győzelme csak elmélyít. A nagy egyiptomi zordonságot is felváltotta a tavasz havának verőfénye.

Erre a bizakodásra a mai időben fokozott mértékben van szükségünk, mert szemünk előtt van keletkezében az antiszemita kampóskeresztes internacionálé. A gyűlölet szennyes áradata titkos csatornákon folyik különféle országokba. Mert nem véletlen, hogy Franciaországban, mely az emberi jogok klasszikus országának nevezi magát, egészen német horogkeresztes módra tüntettek a Dreyfuss-szindarab ellen, csak azért, mert egy zsidónak született férfi ügyének az igazságát domborította ki. A gyűlölet nem ismer korlátokat, mert átcsap az óceánon is. Amerikában most kedvezőtlen a gazdasági helyzet s így csak természetes, hogy előkerül a zsidóság, mint bűnbak s a leromlott viszonyok mocsarában alkalmas talaj van a zsidóság elleni gyűlölet mérges növényeinek kitermelésére. Eddig Amerikában hitközség (Ku-Klux-Klan) cégére alatt tömörültek a zsidóság és a katolicizmus ellen, most azonban abba hagyták a katolicizmus elleni küzdelmet s teljesen nyíltan szervezkednek antiszemita célokra s összeköttetésben vannak a müncheni fajvédőkkel, akiknek csáppjai maholnap egész Európát behálózják. Egyszerre érkezik a hír Lettországból és Svájcól — tehát Európa ket ellen-

tetés sarkáról, — amely arról számol be, hogy mily nyugtalanító tünetek tapasztalhatók e tekintetben. Az északeurópai kis országban hitlerista alapon szervezkedik a munkás-ság és a szabad helvéciak köztársaságban a parlamentben felhánnyják a képviselőknek a vallását. Hogy mi történik Európának legszamosabb zsidó lakosságát magában foglaló Lengyelországban, azt hetenként közlik a zsidó lapok. Hogy teljes legyen a kép, a német egyetemek ifjúsága állandóan követeli a numerus clausus bevezetését, mindennapra jut egy egyetem. A numerus clausus teljesen faji alapon akarják keresztülvinni a külföldi diákokkal szemben. Külföldi diákok, fajtisztaság, numerus clausus — ez röviden és őszintén azt jelenti: „Ki a zsidókkal!” Az, hogy milyen morális sülyedés ez, még a régi pogány görög felfogáshoz képest is, amely szerint az idegennek otalom jár, az mellékes — de a kérlelhetetlen valóság elég világosan beszél.

A kép kiegészítéséhez tartozik, hogy a hangos zsidógyűlölet helyét sok országban elfoglalja a rendszeresített intézményekben kiépített antisemitizmus, amely a levegőt is elvonná a zsidótól. Ilyen viszonyok mellett valóban szükségünk van bizodalomra s megerősödére. De nem olyan biztatásra, amelyet egy kormánypárti délutáni lapban olvasunk e héten, amely a földesuszamlás katasztrófális hatásával lehetett minden zsidó emberre. A lap arról elmélkedik, hogy sok a kereskedő, már sok elhullott, de még többnek kell elesnie, akkor azután az összemlást túlélők bizonyították vitalitásukat és rugalmasságukat. Szép kilátást nyújt nekünk ez a beállítás, amely a kereskedelem, tehát kimondott zsidó foglalkozás felett megkondítja a vészharangot!

És mégsem szabad elveszteniünk bizalmunkat, mégis meg kell füröszteniünk lelkünket Niszon hó tanításának fényfördőjében. Mert amint egykoron Niszon oltza a szabadságot, úgy Niszon oltsa belénk a reményt a jobb jövőndőhöz...

A naptárreform körül

Genfből jelentik: A népszövetség vezértársasága a napokban küldte szét a meghívókat a „Közlekedés és Tranzitó” f. évi október 26-án összejülő negyedik általános konferenciájára. Ezen konferencia napirendjére van tudvalevőleg kitéve a naptárreform kérdése. A konferencia előkészítőbizottsága már júniusban kezdte meg tanácskozásait. A „Közlekedés és Tranzitó tanácskozó és műszaki bizottsága” a népszövetségnek f. hó 3-án tett jelentésében nyomtatékkal utal arra, hogy a konferencia a kérdést kizárólag gazdasági és szociális szempontból óhajítja tárgyalni, míg

a naptárreformmal összefüggő vallási kérdések a felekezeti hatóságok döntésének legyennek alárendelve.

Allandóan érkeznek a népszövetséghez zsidó hitközségek átiratai, melyekben a zsidó álláspont tekintetbevétele, ill. a blankónap tervének eljítése lesz kérve. Érdekes, hogy az amerikai adventisták (szombatosok) is tiltakoznak a blankónap ellen.

Londonból jelentik: A Joint Foreign Comittée az összes angliai és írországi zsidó hitközségeknek rezolúciót küldött aláírás végett; mely rezolúcióban a blankónapok bevezetése ellen a legélesebb és leghatározottabb hangú tiltakozás hangzik el.